

PONOWIĆ (15) *vb pf*

Oba o jasne.

inf ponowić (4). ◇ *fut 1 pl* ponowi(e)my (1). ◇ *praet 1 sg f* -m ponowiła (1). ◇ *3 sg m* ponowił (4). *f* ponowiła (1). ◇ *1 pl m pers* -smy ponowili (1). ◇ *3 pl m pers* ponowili (1). ◇ *con 3 sg m* by ponowił (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w.

1. Przywrócić, potwierdzić lub przedłużyć ważność aktu prawnego; innovare *PolAnt, JanStat [co]* (8) : ku rozsférzeniu niezámierzónéy wiecznéy części [...] y Máíéfstatu ípólnego wiecznemu rozsférzeniu one ftaré íprzymierzenia [*Korony z Litwą; panowie rada i posłowie*] ponowili/ y vmiárkowáli w tym wśyftkim/ iáko niżej opifano *SarnStat* 1020, 125, 942.

a. O ustawach kościelnych i regułach zakonnych (2) : Ian s Káráty Medyolántzyk/ Regułę Auguſtynową odmienił/ y ponowił *KrowObr* 136; Pelágyus Wthory/ Papież [...] ponowił vſtáwy/ pierwſzych Antykrytów/ y írodze przykazał/ áby kxięzá [...] żony włafne/ porzucili *KrowObr* 233.

b. O granicach (2) : GDy ieden drugiégo pozywa/ áby z nim ponowił gránice/ y kopce vfypał przez ftaré znáki grániczné między dobrami ich [...] táki z práwá będzie miał początek wyvodu y probáciiey przez ftárce *SarnStat* 472 [*idem*] 1176.

c. O królestwie (1) : Záthym Sámuel rzekł do ludu/ Zeydźcie ſie á poydźiemy do Gálgál/ á tám ponowiemy kroleſtvo. Szedł tedy wśzytek lud do Gálgál/ y poſtanowił tám Saulá krolem przed Pánem *BibRadz* 1.Reg 11/14.

2. Uczynić coś ponownie (4) :

Zwoty: »[czego przed kim] zasię ponowić« (1): Dziewká ktora ſłużyła onemu ftárcowi/ Teyże rzeczy przed pániá zálie ponowiła *HistLan* C2v.

»[co] znowu ponowić« (1): Bo wśzytko co w on čás broił przed przyſciem Pánſkim tho z nowu ponowił/ iuż zálie drwá/ kámienie/ y ine mártwe rzeczy wyſtháwił *RejAp* 166v.

a. Powtórzyć, powiedzieć jeszcze raz [co] (2) : O tych hándlách wtey częſci chcemy krotko mowić/ Potym ſzyrzey káżdą rzecz zofobná ponowić. *KlonWor* 9.

Zvsrot: »[komu] ponowić obietnicę« (1): obrzezanie nie zárazci było/ gdy Abráhám wwierzył iż go BOG w potomſtwie rozmnożyć miał [...] ále potym nie rychło/ [...] gdy mu záś Bog ponowił obietnicę y gdy z nim przymierze o Kánáneſkíey ziemi czynił *CzechRozm* 76.

3. Sprawić, aby to, co minęło lub mija, zaistniało od nowa, wznowić [co] (1) :

Zwrot: »znowu ponowić« (1): raczył thák iáko záſlubił w oſtátecznych czáſiech z nowu ponowić to miłofierdzie ſwoie/ á nowe poſły poſłác *RejPos* 160.

4. Przywrócić do dobrego stanu, naprawić; instaurare *PolAnt [co]* (1) : A Ieſus odpowiedaiąc rzekł iém Heljáſzci Przyidźcie piérwyi/ i wśzytki rzeczy ku ſwyi mierze przywróci (*marg*) naprawic abo vpadłe znowu poſtawić i ponowić (–) *MurzNT Matth* 17/11.

5. Wprowadzić zmiany [co] (1) :

Zwrot: »nic nie ponowić nowego« (1): Iakom ya nicz nyeponovyla nowego pomázv swem nyegdy ſlychathnem pawlye alie syedza wpokoyv yako myą maſh moy odvmarl *ZapWar* 1519 nr 2185.

Synonimy: **2.** powtorzyć; **4.** naprawić; **5.** począć, zacząć.

Formacje współrdzenne cf OBNOWIĆ.

Cf **PONOWIENIE, PONOWIONY**

LW